

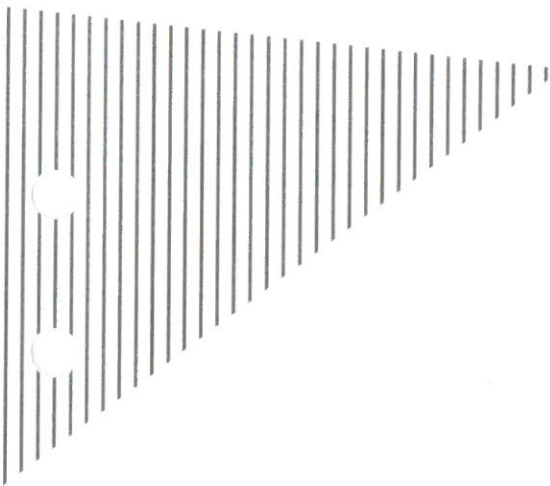
Building a better
working world

Kalmar kommun

Granskning av årsbokslut, årsredovisning
och intern kontroll 2017-12-31

Genomförd på uppdrag av revisorerna

5 april 2018

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING	3
2	INLEDNING	4
2.1	Bakgrund	4
2.2	Syfte och revisionsfrågor	4
2.3	Avgränsning och ansvar	4
2.4	Revisionskriterier	4
2.5	Genomförande och avgränsningar	5
3	RÄTTVISANDE RÄKENSKAPER	6
3.1	Bokslutsprocessen	6
3.2	Efterföljsamhet av riktlinjer	6
3.3	Förändrade redovisningsprinciper	6
3.4	Årsredovisningen	6
3.5	Resultaträkningen	6
3.6	Balansräkningen	10
3.7	Bedömning	11
4	UPPFÖLJNING AV MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	11
4.1	Verksamhetsmål	12
4.2	Finansiella mål	13
4.3	Balanskravet	13
4.4	Bedömning	13
5	DEN INTERNA KONTROLLEN INOM REDOVISNINGSSOMRÅDET	14

1 Sammanfattning och bedömning

EY har på uppdrag av revisorerna i Kalmar kommun granskat Kalmar kommuns (kommunens) räkenskaper, årsbokslut och styrelsens årsredovisning per 2017-12-31. Granskningen har genomförts i enlighet med rekommendationer från normgivande organ och med beaktande av god revisions sed.

Efter genomförd granskning bedömer vi att;

- den finansiella redovisningen har i allt väsentligt tagits fram i enlighet med Lag om kommunal redovisning, god redovisningssed och kommunens centrala riktlinjer,
- räkenskaperna och kommunens årsredovisning ger en rättvisande bild av 2017 års resultat och ställning per 2017-12-31.
- mål för god ekonomisk hushållning har fastställts av kommunfullmäktige och följts upp av kommunstyrelsen,
- kommunen uppnår de finansiella målangivelsen som har satts upp för 2017
- det lagstadgade balanskravet har uppnåtts,
- det på ett övergripande plan föreligger en tillfredsställande intern kontroll, men där vissa kontrollaktiviteter bör förstärkas.

Sammanfattning gällande granskning av måluppfyllelse:

- Verksamhetsmålen följs upp i förvaltningsberättelsen. Mot bakgrund av att de båda finansiella målen är uppfyllda, att nämnderna visar en god följsamhet mot budget samt att merparten av verksamhetsmålen är uppfyllda eller uppvisar en positiv trend har kommunstyrelsen gjort bedömningen att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Vi delar denna bedömning.
- Finansiella mål följs upp i årsredovisningen. Båda de finansiella målen är uppfyllda.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Revisionen skall enligt kommunallagen årligen pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

För att revisionen skall kunna uttala sig om räkenskaperna för 2017 varit rättvisande och om verksamheten sköts från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, genomförs denna granskning av årsbokslut, årsredovisning och intern kontroll för Kalmar kommun 2017. Under året har vi dessutom granskat delårsbokslutet per 2017-08-31. Denna granskning avrapporterades till revisorerna den 19 oktober 2017.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om räkenskaperna är rättvisande och om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (KRL).

Därtill skall en bedömning göras om resultatet är förenligt med av fullmäktige fastställda mål för god ekonomisk hushållning.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Har den finansiella redovisningen tagits fram i enlighet med Lag om kommunal redovisning och god redovisningssed?
- Föreligger rättvisande räkenskaper?
- Är redovisat resultat förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppnåtts?
- Föreligger en tillfredsställande intern kontroll?

Rapporten innefattar väsentliga iakttagelser och sammanfattande bedömningar.

2.3 Avgränsning och ansvar

Granskningen omfattar kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Ansvaret för upprättande av årsredovisningen och för att kommunen har rättvisande räkenskaper ligger på kommunstyrelsen.

2.4 Revisionskriterier

Granskningen har skett i enlighet med kommunallagen och andra författningar om revision, Revisionsreglementet samt enligt god revisionsred i kommunal verksamhet.

SKYREVs (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorers) utkast till "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och Kommun" har tillämpats i allt väsentligt vid granskningen och beaktar vad SKYREV föreskriver med anledning av att ISA (International Standards on Auditing) kan vara vägledande och tillämpas i revisioner inom såväl privat som offentlig sektor.

Vid vår granskning av årsredovisningens förvaltningsberättelse granskar vi finansiell information som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen. Övriga delar i förvaltningsberättelsen har vi läst och bedömt med fokus på om beskrivningarna är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Styrelsens ansvar för rättvisande räkenskaper och årsredovisningen regleras i följande lagar, mål och normer, vilka utgör den norm/de kriterier som granskningens resultat värderas mot:

- ▶ Lag om kommunal redovisning (KRL), kap 9.
- ▶ Kommunallagen, kap 6,8,9
- ▶ Kommunens fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- ▶ God redovisningssed

2.5 Genomförande och avgränsningar

Granskningen är utförd i enlighet med god revisionsmedvetenhet i kommunal verksamhet. Detta innebär att revisionen planerats och genomförts på ett sådant sätt att den skall upptäcka om informationen i årsredovisningen innehåller väsentliga felaktigheter. Riskbedömningen är central i vår metod.

Granskningen har genomförts genom analytisk granskning av resultaträkningen och dess konton samt genomgång av balansposter och bokslutsbilagor. Vidare har granskning skett av ingående balanser mot föregående årsbokslut. Vi har även granskat tillämpade redovisningsprinciper i syfte att säkerställa att dessa tillämpats rättvisande och i konsekvens med tidigare år.

Siffermaterialet i årsredovisningen har kontrollerats mot kommunens huvudbok. Härtill har vår granskning tillgodosett att årsredovisningen innehåller den information som krävs enligt gällande lagtexter och god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen 9 a §, granskat om resultatet i årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer. Analys har gjorts beträffande fullmäktiges fastställda mål i årsbudget i förhållande till avrapportering av måluppfyllelse i årsredovisningen. Därutöver har formen på avrapporteringen och styrelsens egen analys avseende måluppfyllelse granskats. Syftet är att få en uppfattning om fullmäktige ges rimliga förutsättningar för att kunna bedöma måluppfyllelsen utifrån den avrapportering som lämnas.

Rapporten har kommunicerats med kommunens centrala ekonomiledning.

3 Rättvisande räkenskaper

3.1 Bokslutsprocessen

Vår samlade bedömning efter utförd granskning är att kommunen föfogar över kompetent personal för den ekonomiska rapporteringen. Kommunen bedöms härtill ha en väl utvecklad och fungerande bokslutsprocess. Dokumentationen och kvaliteten i bokslutet bedöms över lag hålla hög nivå och granskningen har inte påvisat något annat än att deadlines och uppsatt tidplan har efterföljts.

3.2 Efterföljsamhet av riktlinjer

För de fall det förekommer avsteg från Lag om kommunal redovisning, KRL, och Rådet för kommunal redovisning, RKR:s rekommendationer, ska skäl för detta anges i årsredovisningen.

Vår granskning har inte påvisat några gjorda avsteg som inte har redogjorts för i årsredovisningen.

3.3 Förändrade redovisningsprinciper

Med syfte att säkerställa jämförbarheten mellan år är det av stor vikt att oförändrade redovisnings- och värderingsprinciper för bokslutens upprättande gäller mellan år. För de fall förändringar skett skall dessa, samt skälen härtill, tydligt anges i årsredovisningen. Vidare skall, i enlighet med god redovisningssed, jämförelsetal för tidigare år räknas om i enlighet med den nya tillämpade principen.

Under 2017 har kommunen börjat tillämpa komponentavskrivning. I övrigt har vår granskning inte identifierat några förändrade redovisningsprinciper.

3.4 Årsredovisningen

Årsredovisningen bedöms vara upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och i överensstämmelse med god redovisningssed.

3.5 Resultaträkningen

3.5.1 Översiktlig sammanställning av resultat

Årets redovisade resultat framgår av årsredovisningens resultaträkning och tillsammans med kommentarer för nämnderna framgår de bakomliggande faktorerna till det redovisade resultatet. I avsnittet för den finansiella analysen redogör kommunen för årets resultat och för ett antal nyckeltal, såsom exempelvis nettokostnadsandel, soliditet och likviditet.

	2017	2016	Förändring i %
Verksamhetens intäkter			
Taxor och avgifter	127,0	118,5	7,2%
Hyror och arrenden	176,4	176,6	-0,1%
Bidrag	473,6	496,9	-4,7%
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	137,0	140,5	-2,5%
Övriga intäkter	<u>160,1</u>	<u>196,4</u>	-18,5%
Summa verksamhetens intäkter	1 074,1	1 128,9	-4,9%
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-2 830,4	-2 687,9	5,3%
Köp av huvudverksamhet	-715,7	-725,5	-1,4%
Lokal- och markhyror	-217,6	-217,1	0,2%
Lämnade bidrag	-175,5	-175,6	-0,1%
Övriga kostnader	<u>-508,3</u>	<u>-534,5</u>	-4,9%
Summa verksamhetens kostnader	-4 447,5	-4 340,6	2,5%
Avskrivningar och nedskrivningar	-218,8	-184,3	18,7%
Skatteintäkter	3 016,8	2 878,8	4,8%
Generella statsbidrag och utjämning	694,0	669,9	3,6%
Finansiella intäkter	22,2	20,9	6,2%
Finansiella kostnader	-4,9	-6,9	-29,0%
Årets resultat	135,9	166,7	-18,5%

Bland intäkterna märks den högsta procentuella ökningen bland taxor och avgifter. I absoluta tal är ökningen 8,5 mnkr, och är en kombination av volym och prisökningar. Bidrag minskar med 23,3 mnkr, eller 4,7 %, och hänförs till en kombination av ökade bidrag från skolverket, minskad ersättning för personliga assistenter och minskade bidrag från Migrationsverket. Övriga intäkter innehåller försäljning av exploateringsfastigheter och tomträtter, vilket är den huvudsakliga förklaringen till minskningen jämfört med 2016.

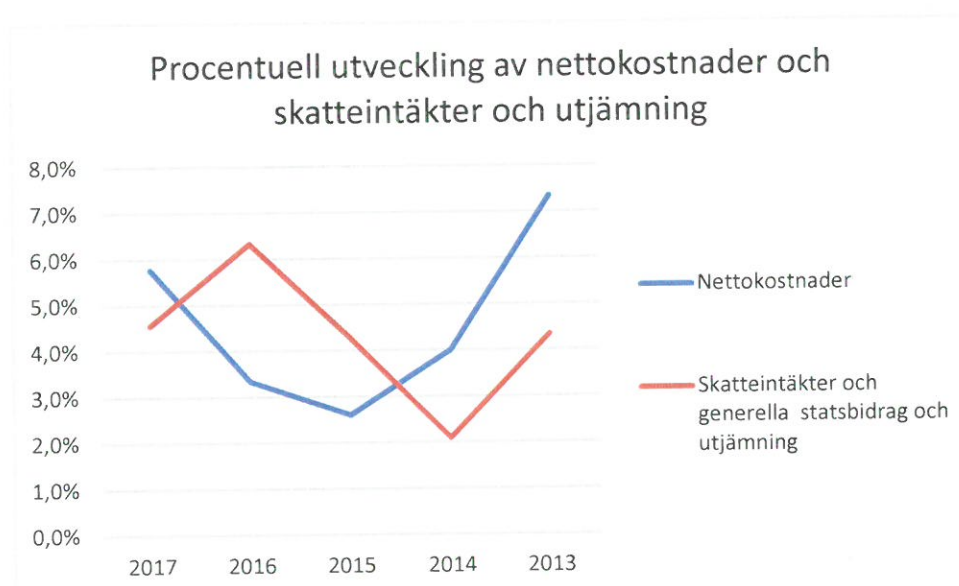
Verksamhetens nettokostnader ökar jämfört med föregående år med 2,5 %. Av de totala kostnaderna står personalkostnader för ca 63 %, och dessa kostnader ökar med 5,3 %. Ökningen består dels av en generell löneökning på ca 2,5 % och dels en ökning av antalet årsarbetare (53 tillsvidareanställda).

Skatteintäkter har redovisats i enlighet med gällande rekommendationer och baseras på nationella uppgifter från SKL. Den slutliga avräkningen för 2016 är negativ, -153 kronor per invånare, medan den preliminära avräkningen för 2017 blev negativ, -204 kronor per invånare.

Resultatet har även påverkats av den byggbonus från regeringen som kommunen erhöll under året, 23,5 mnkr, samt av den så kallade välfärdsmiljarden, 26,4 mnkr. Årets redovisade vinst vid avyttring av tomträtter och exploateringsfastigheter uppgick till 18,7 mnkr.

Under året har kommunen börjat tillämpa komponentavskrivning. Som ett led i detta arbete har kommunens anläggningsregister varit föremål för en noggrann genomgång och i samband med detta har utrangering skett av inventarier som inte längre finns eller innehar något värde. Kostnad för utrangering uppgår till 28,2 mnkr. Därtill har resultatet påverkats av nedskrivning av befintliga anläggningstillgångar till ett värde av 22,6 mnkr.

Nämndernas resultat visar ett förbättrat resultat i jämförelse med budget på 37,3 mnkr och i jämförelse med föregående år en försämring med 44,4 mnkr. Den främsta skillnaderna avser exploateringsverksamheten, barn- och ungdomsnämnden och socialnämnden.

3.5.2 Utförd granskning av resultaträkningen

Förutom en genomförd analytisk granskning av intäkts- och kostnadsslagen i resultaträkningen har vi utfört en avstämning av kommunens finansiering visavi staten.

I slutet av 2017 beslutade kommunfullmäktige att förstärka kultur- och fritidsnämndens och kommunstyrelsens budget med 15 mkr avseende bidrag till bygdegårdar och föreningar. Dessa har kostnadsförts under 2017. Varken ansökningar eller beslut om fördelning är fattade varför vi anser att detta inte följer god redovisningssed.

I samband med ovan nämnda anpassning till komponentavskrivning och genomgång av anläggningstillgångar har endast elva månaders avskrivningar av anläggningstillgångar belastat årets resultat. En uppskattning av ej redovisade kostnader för avskrivningar uppgår enligt ekonomikontoret till 9,5 mnkr.

Vår genomförda granskning har i övrigt inte påvisat några avvikelsernoteringar i förhållande till hur kommunens samlade budgetavvikelse har redovisats och presenterats i årsredovisningen.

Granskning av årsbokslut, årsredovisning och intern kontroll 2017, Kalmar kommun

Styrelse och nämnder, med undantag av socialnämnden, redovisar en positiv avvikelse jämfört med budget. Den totala avvikelsen för nämnderna uppgår till 37,3 mnkr.

Driftredovisning, avvikelse mot budget	2017	2016	2015
Kommunstyrelsen	24,6	49,3	11,1
Kommunens revisorer	0,3	0,2	0,5
Samhällsbyggnadsnämnden	1,4	6,8	3,2
Serviceämnden	2,0	5,4	11,7
Kultur- och fritidsnämnden	3,7	1,0	0,4
Barn- och ungdomsnämnden	3,0	12,6	7,7
Socialnämnden	-10,8	0,1	2,2
Omsorgsnämnden	12,0	6,1	6,8
Södermöre kommundelsnämnd	<u>1,1</u>	<u>0,1</u>	<u>-0,3</u>
	37,3	81,6	43,3

Kommunstyrelsen (+24,6 mnkr)

Kommunstyrelsens överskott jämfört med budget är huvudsakligen hänförligt till lägre kostnader än budgeterat. Förseningar i exploateringsverksamheten har lett till lägre kostnader, men också lägre intäkter än beräknat. Övriga intäkter som avviker mot budget är bidrag från Migrationsverket.

Socialnämnden (-10,8 mnkr)

Socialnämnden redovisar högre intäkter än budgeterat för ersättningar från Migrationsverket. Svårigheter att bedöma antalet ensamkommande flyktingbarn samt ändrat ersättningssystem uppges vara orsaker till detta. Personalkostnaderna är lägre än budgeterat främst beroende på nedläggning av HVB-hem och vakanser. Överskottet reduceras av att besparing till följd av övergång till entreprenaddrift blivit försevad. Ytterligare orsaker till den negativa budgetavvikelsen uppges vara högre kostnader institutions- och familjehemsvård.

Socialnämnden har i enlighet med kommunens riktlinjer lyft frågan kring prognosticerat underskott till kommunstyrelsen under 2017.

Omsorgsnämnden (+12,0 mnkr)

Omsorgsnämndens budgetavvikelse är hänförlig till ett flertal orsaker som sammantaget ger en avvikelse på 12,0 mnkr. Ökade omsorgsavgifter och hyror, interna ersättningar och minskade personalkostnader till följd av resursfördelare hemtjänststimmar är några av orsakerna.

Övriga noteringar – resultaträkningen

Till följd av kommunens sätt att hantera internfakturering vid investeringsprojekt uppstår i resultaträkningen en differens mellan interna intäkter och kostnader. Denna differens ska vara hänförlig till investeringsprojekt, så kallat aktiverat arbete för egen räkning. Vi har noterat en

avstämningens problematik i dessa transaktioner och för att utesluta väsentliga fel i redovisat resultat bör ekonomikontoret förbättra sina avstämningensrutiner i samband med bokslut.

I avsnittet Redovisningsprinciper i årsredovisningen lämnar kommunen upplysning om hur redovisning av avyttrad exploateringsfastighet har skett. "Den del av köpeskillingen för exploateringsfastigheter som avser de investeringar som kommunen åtagit sig att göra i infrastruktur i området periodiseras som en förutbetalad intäkt för att matcha kommande kapitalkostnader". Motiveringen till denna redovisning är att uppnå en mer rättvisande bild av årets och kommande års resultat då kommunen matchar försäljningsintäkter mot avskrivningskostnader för de investeringar man åtagit sig att göra som en följd av försäljningen. Redovisningsprincipen har under hösten varit föremål för diskussion och utredning.

Kommunen har under hösten upprättat detaljerade kalkyler som visar hur stor investeringsutgiften är i förhållande till den totala kostnaden för fastigheten. Denna beräkning har sedan legat till grund för den del som hanteras som förutbetalda intäkter och som ska intäktsföras i takt med kapitalkostnader enligt tillgångarnas nyttjandeperiod. Till den del intäkten inte motsvaras av en investeringsutgift har detta resultatförts under 2017. I delårsbokslutet bedömdes de förutbetalda intäkterna uppgå till 40 mkr. Efter slutliga beräkningar justeras detta belopp till 33 mkr. Det innebär att resultatet, hänförligt till detta, har påverkats positivt med 7 mkr sedan delårsbokslutet.

Genomgång av köpeavtal har gjorts under året. I avtalen finns följande skrivningar "På fastigheten belöpande gatukostnadsersättningar" och "I markpriset ingår ersättning för fastighetsens gatukostnad...". Intentionen enligt kommunen är att del av köpeskillingen är en finansiering av de investeringar som ska göras i området. Detta ska tolkas som en form av gatukostnadsersättning. Kommunen har dessutom ett åtagande att bekosta och utföra anläggningar inom allmän platsmark. Köpeavtal av större art är undertecknade av kommunstyrelsens ordförande och har föregåtts av beslut i fullmäktige. Övriga avtal är upprättade med samma formuleringar och undertecknade av personer med delegation. Transaktioner i redovisning bedöms spegla intentionen av ersättningen i köpeavtalen.

Mot bakgrund av ovanstående accepterar vi den redovisningsmässiga hanteringen av förutbetalda intäkter. För att undvika oklarheter i samband med dylika transaktioner rekommenderar vi kommunen att vara tydligare vid avtalsskrivning så att åtaganden kopplade till försäljning tydligare framgår.

3.6 Balansräkningen

Den genomförda granskningen av balansräkningen har tagit sin utgångspunkt i att söka svar på stora och/eller oväntade avvikelser jämfört med tidigare perioder.

Kommunens balansräkning har härefter substansgranskats utifrån gjorda balanskontoutredningar. Vi har kontrollerat att samtliga balanskonton är avstämda och verifierade med underlag som styrker existens och värdering.

Vår genomförda granskning har inte påvisat några väsentliga avvikelsernoteringar i förhållande till hur kommunens redovisat substansen av tillgångar och skulder i årsredovisningen.

Materiella anläggningstillgångar

Enligt RKR:s rekommendation 11.4 Materiella anläggningstillgångar är tillämpning av komponentavskrivning ett uttalat krav. Övergång till komponentavskrivning har skett under 2017. Effekten av övergången har påverkat årets resultat med 24,0 mnkr.

I samband med övergången har kommunens anläggningsregister gått igenom. Effekten av utrangeringen har vi redogjort för ovan. Från och med 2018 har rutinerna ändrats för att framgent säkerställa att utrangering löpande hanteras korrekt och att det nu är möjligt att identifierat enskilda anläggningstillgångar.

Inkomstförskott

I posten inkomstförskott redovisar kommunen likt tidigare år ej utnyttjade medel från Migrationsverket. Beloppen är inte väsentliga men vi vill påtala att dylika ersättningar ska intäktsföras det år de erhålls. Vi rekommenderar därför kommunen att återföra dessa intäkter under 2018.

3.7 Bedömning

- Kommunen bedöms som helhet ha en väl utvecklad och fungerande bokslutsprocess.
- Vår utförda granskning har inte, med undantag av övergång till komponentavskrivning, identifierat några förändrade redovisningsprinciper av väsentlig karaktär.
- Granskningen har inte påvisat några avvikelser från centrala instruktioner eller normgivning/riktlinjer som har föranlett väsentliga fel i bokslutet.
- Efter utförd granskning bedömer vi att kommunens resultat- och balansräkning ger en rättvisande bild av resultatet för 2017 och ställning per 2017-12-31.

4 Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Enligt kommunlagen fastställs att kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och att kommunen för verksamheten ska ange mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska finansiella mål anges. Fullmäktige skall fastställa dessa mål och uppföljning skall göras i delårsbokslut och i årsredovisning. Revisorererna skall granska och bedöma måluppfyllelsen. Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål samt verksamhetsmål.

Av årsredovisningen framgår vad som är en förutsättning för god ekonomisk hushållning. Det framgår även att begreppet har två perspektiv, ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Underförstått innebär en god måluppfyllelse att kommunen har en god ekonomisk hushållning.

I årsredovisningen framgår kommunstyrelsens samlade bedömning av att kommunen bedöms ha en god ekonomisk hushållning. Denna bedömning görs mot bakgrund av att de finansiella målen är uppfyllda, att en hög andel av verksamhetsmålen är uppfyllda eller på rätt väg samt att nämnderna uppvisar en god följsamhet mot budget. Ytterligare faktorer i bedömningen är de mätningar som görs i Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK), vilka visar något lägre resultat

än föregående år, men placeringen inom flera av mätetalen ligger fortfarande på en hög nivå och att "Jämföraren" indikerar en hög eller förväntad verkningsgrad i samtliga verksamheter.

Jämföraren är ett verktyg hämtat från Kolada, en kommun- och landstingsdatabas med nyckeltal om resurser, volymer och kvaliteter i kommuners och landstings verksamhet. Utifrån dessa nyckeltal redovisas i årsredovisningen en så kallad verkningsgrad, vilket innebär en bedömning av hur Kalmar kommun står sig i förhållande till andra kommuner när kvaliteten ställs i relation till insatta resurser/kostnadsnivå.

Vi noterar en hög eller förväntad verkningsgrad inom grundskola, gymnasieskola, individ och familjeomsorg, kultur och fritid och äldreomsorgen.

4.1 Verksamhetsmål

De mål och uppdrag som kommunfullmäktige fastställt för Kalmar kommun framgår av "Verksamhetsplan med budget 2017". Målen redovisas under respektive fokusområde. Ytterligare uppdrag ges i budgeten för respektive fokusområde.

Kommunens bedömning av måluppfyllelse är en bedömning av nuläge kombinerat med hur trenden ser ut för målet. Sättet att bedöma målen blir mer relevant då flera av målen är formulerade över en längre tidsperiod än ett år.

Fokusområden:

- Ordning och reda i ekonomin
- Ett grönare Kalmar
- Ett växande attraktivt Kalmar
- Hög kvalitet i välfärden
- Verksamhet och medarbetare

Den redovisning av måluppfyllelsen som görs i årsredovisningen innehåller en uppföljning av samtliga mål och uppdrag som har formulerats i budgeten. För varje fokusområde lämnas inledningsvis en övergripande kommentar. Redovisningen har skett på ett samlat och överskådligt sätt. Av 19 formulerade verksamhetsmål bedöms 17 mål uppnådda eller på rätt väg och med en positiv utveckling. De två mål som inte uppnås avser målet att cykeltrafiken ska årligen ska öka och att år 2017 ska 30 procent av gymnasieeleverna prova att vara UF-företagare.

Utöver de mål som fullmäktige har angivit i budget finns även särskilda uppdrag och kvarvarande uppdrag från tidigare år. I årsredovisningen lämnas en redogörelse för samtliga uppdrag. Ett flertal av dessa uppdrag är genomförda, emedan vissa är pågående och sträcker sig över årsskiftet med tidsbegränsning. Vi noterar att ett flertal av uppdragen synes falla inom ramen för den ordinarie och löpande verksamheten. Som exempel kan nämnas uppdrag som består i "att fortsätta", "att planera" samt uppdrag som inte har en tydlig tidsbegränsning.

Det framgår inte heller tydligt i årsredovisningen vilka uppdrag som är fastställda i budget 2017 och vilka uppdrag som är kvarvarande från tidigare år.

4.2 Finansiella mål

Kommunstyrelsen utvärderar i årsredovisningen måluppfyllelsen av de finansiella mål som kommunfullmäktige har fastställt som en del av fokusområdet Ordning och reda i ekonomin.

- *Nettokostnaderna* – skall över en rullande femårsperiod begränsas till högst 99 % av skatteintäkterna, generella statsbidrag och kommunal utjämning. För perioden 2013 – 2017 uppgick nettokostnadsandelen till 97,6 %. Det finansiella målet är således uppfyllt.
- *Investeringarna* – investeringarna skall under en rullande femårsperiod vara självfinansierade till minst 50 %. För perioden 2013-2017 uppgick självfinansieringsgraden till 80,7 %. Det finansiella målet är således uppfyllt.

4.3 Balanskravet

Kravet på balans mellan intäkter och kostnader, balanskravet, är lagstadgat enligt Kommunalagen 8 kap. 4 §. Avstämning av balanskravet skall göras i årsredovisningen.

Styrelsen gör i sin årsredovisning denna avstämning. Årets balanskravsresultat uppgår till 107,8 mnkr efter justering för realisationsvinster, och reservering till resultatutjämningsreserv. Det finns således inga underskott att inarbeta.

4.4 Bedömning

- Verksamhetsmålen följs upp i förvaltningsberättelsen. Mot bakgrund av att de båda finansiella målen är uppfyllda, att nämnderna visar en god följsamhet mot budget samt att en övervägande del av verksamhetsmålen är uppfyllda eller uppvisar en positiv trend har kommunstyrelsen gjort bedömningen att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Vi delar denna bedömning.
- Finansiella mål följs upp i årsredovisningen. Båda de finansiella målen är uppfyllda.
- Det lagstadgade balanskravet är uppfyllt för året.

5 Den interna kontrollen inom redovisningsområdet

I Kommunallagen 9 kap 9 § stadgas att revisorerna skall pröva om den interna kontrollen som görs inom kommunens verksamhet är tillräcklig. Årligen genomför kommunen revisorer en övergripande granskning av den interna kontrollen. Den ekonomiska uppföljningen i form av månadsrapporter, delårsbokslut och årsbokslut är viktiga underlag för beslutsfattande. För att bokföringen ska kunna utgöra informations- och beslutsunderlag med en hög grad av tillförlitlighet krävs att bokföringen stäms av och analyseras kontinuerligt. Korrekta bokslut förutsätter dessutom att förssystem, attester, delegationsordningar och övriga grundläggande kontrollfunktioner inom redovisningsområdet är effektiva och fungerar i enlighet med kommunstyrelsens intentioner. Utöver revisorernas löpande granskning av nämnder har EY under året på uppdrag av revisorerna gjort fördjupade granskning av grundläggande kontrollfunktioner inom redovisningsområdet.

5.1 Granskning av intern kontroll vid löneutbetalningar

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna Kalmar kommun har EY gjort en granskning av löneprocessen. Den övergripande bedömningen är att kommunen har en organisation som bedöms vara ändamålsenlig och ger förutsättningar för en god intern kontroll. Utifrån ett internkontroll-perspektiv noterades följande förbättringsområden. Gjorda ändringar av grunddata som exempelvis lön och arbetstid blir inte föremål för uppföljning och kontroll. Kommunens kontrollsystem bygger på att avvikelser från registrerat schema attesteras. Detta innebär att utbetalning sker med automatik för lön utan avvikelser. Därmed finns en risk för att felaktig lön utbetalas, exempelvis vid felaktigt registrerat slutdatum för en anställning. För att förstärka kontrollen sänds lönedetaljlister till ansvariga chefer. Kontrollen är manuell och granskningen påvisade inte att denna kontroll dokumenteras. De mest kritiska momenten under en löneprocess uppges vara att korrekt material och information kommer in i tid från chefer och ansvariga i verksamheterna. Granskningen visade att manuella tidrapporter används även i fall där en digital hantering är möjlig. Ur ett riskperspektiv, men även för en ökad effektivitet, bör kommunen eftersträva att samtliga anställdas löner hanteras digitalt.

5.2 Övriga granskningar

Tidigare år har EY genomfört granskning av redovisningsrelaterade rutiner såsom intäktsredovisning, projektredovisning samt grundläggande kontrollfunktioner. Den övergripande bedömningen har varit att kommunen hade en organisation som bedömds, men några förbättringsområden, vara ändamålsenlig och ge förutsättningar för en god intern kontroll. Vi har inte noterat något under året som föranleder någon förändrad bedömning.

Kalmar den 5 april 2018

Kristina Lindstedt
Auktoriserad/certifierad revisor

Harald Justegård
Revisor